

6

LATVIJAS SOCIĀLDEMOKRĀTIJAS
ĀRZEMJU GRUPU BIROJS

PA-11. fonds

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

1912.g. augusts-1918.g.jūnijs

1911. gadā LATVIJAS SOCIĀLDEMOKRĀTIJAS (LSD) ĀRZEMJU KOMITEJĀ¹ sākās asa idejiska cīņa un tajā nostiprinājās meņševiki, kuri aizstāvēja likvidatorisko virzienu partijā.

Boļševistiskās LSD grupas ārzemēs bija neapmierinātas ar šādu Ārzemju komitejas politisko kursu, kā arī ar tās organizatoriskā darba pasliktināšanos.

1911.g. beigās un 1912.g. sākumā lielākā daļa LSD ārzemju grupu izteicās par jaunas organizācijas nodibināšanu - t.i. par LSD Ārzemju grupu biroju (ĀGB).²

1912.g. 7. martā LSD Ārzemju komiteja ziņoja, ka grupas vairākumā izteikušās par 3 biroja locekļiem un 2 revidentiem, kuri ievēlami uz 1 gadu³.

LSD ĀGB vēlēšanu īstenošana bija grūts un sarežģīts uzdevums, jo LSD grupas bija izkaisītas pa visām Centrālās un Rietum-eiropas valstīm.

---

¹ Par LSD Ārzemju komitejas darbību skat. PA-2. fondu un šī fonda vēsturisko izziņu

² L.DŪMA un D.PAEGĻĪTE. Revolucionārie latviešu emigranti ārzemēs 1897.-1919. - RĪGA, 1976.- 183.lpp.

³ LVA, PA-2. f., 1. apr., 23. l., 2.lpp.

Vispirms vietējo grupu biedri mēneša laikā izvirzīja kandidātus biroja locekļu un revidentu vēlēšanām. LSD Ārzemju komiteja 1912.g. 6. maijā vēstulē izsludināja izvirzīto kandidātu sarakstu un paziņoja, ka balsošanas rezultāti jāiesūta Ārzemju komitejai līdz 1912.g. 1. jūnijam.⁴

1912.g. jūnijā ĀGB locekļu tika izvēlēti, taču pirmā sēde notika tikai 1912.g. 4. augustā.⁵

Birojs darbojās BRISELĒ. Kad VĀCIJA okupēja BELĢIJU, tas 1914. gadā pārcēlās uz LONDONU.

LSD ĀGB uzlika sev par pienākumu saliedēt LSD ārzemju grupas organizātoriski un radīt šo grupu ciešāku apvienību. Šī jaunā LSD ārzemju grupu apvienība tika juridiski fiksēta 1912.g. izstrādātajos LSD ārzemju grupu STATŪTOS "LATVIJAS SOCIĀLDEMOKRĀTIJAS ĀRZEMJU GRUPU KOPORGANIZĀCIJA". Tās mērķis tika formulēts šādi: pacelt un veicināt vietējo grupu pašdarbību, izkopt biedru šķiras apziņu un paplašināt viņu sociāldemokrātisko izglītību, tuvāk iepazīstināt biedrus ar vakareiropas sociālistisko kustību, pabalstīt LATVIJAS SOCIĀLDEMOKRĀTIJU materiālā un idejiskā ziņā.⁶

LSD ārzemju grupu koporganizācijas centrālais vadošais orgāns bija LSD Ārzemju grupu birojs. LSD ĀGB uzdevumi bija:⁷

- reprezentēt vietējās grupas un uzturēt sakarus starp tām,
- sarīkot grupas referātus un lekcijas,

---

⁴ LVA, PA-2.f., 1. apr., 23.1., 9.lpp.

⁵ Turpat, PA-11.f., 1. apr., 1.1., 7.o.p.lpp.

⁶ Turpat, 9.o.p.lpp.

⁷ LVA, PA-11.f., 1.apr., 1.1., 9.o.p.lpp.

- izdot periodiskus biļetenus, anketu listes utt.,
- organizēt propagandistu kursus,
- izsniegt biedriem ziņas un aizrādījumus par darbu noteikumiem un policejiskiem apstākļiem, par emigrantu kasēm, par izglītības pieejamību utt.,
- saņemt visas biedru iemaksas un iemaksāt LSD CENTRĀLAJAI KOMITEJAI (caur Ārzemju komiteju) noteiktās nodevas un citas viņai nolemtās summas,
- izsūtīt grupām partijas literatūru,
- sarīkot un vadīt referendumus, anketas vēlēšanām, organizēt līdzekļu vākšanu dažādām īpašām vajadzībām utt.

LSD ĀG birojam bija savs preses orgāns "BIĻETENS" (iznāca no 1912.g. novembra līdz 1914.g. vasarai). Sakarā ar LSD Ārzemju komitejas likvidāciju (1917.g. jūlija) visu organizatorisko un praktisko darbu 1917.g. II pusē un 1918. gadā veica LSD Ārzemju grupu birojs.

Tā kā latviešu emigrantu lielākā daļa 1918.g. bija atstājusi Rietumeiropu, LSD ĀGB darbību sašaurinājās ; tā pastāvēšana vairāk nebija nepieciešama.

1918.g. 1. jūnijā LONDONĀ noteica pēdējā LSD ĀGB sēde, kurā piedalījās 3 locekļi.

Tajā nolēma LSD ĀGB darbību pārtraukt.⁸

~~Galvenā fondu glabātāja~~
nodaļas I kat.arhiviste

⁸ LVA, PA-11.f., l. apr., l.l., 100.lpp.

Jh 31.08.93

T.Jakovļeva